РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

22 април 2010 година *

По дело C-122/09

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 234 ЕО от Symvoulio tis Epikrateias (Гърция) с акт от 11 ноември 2008 г., постъпил в Съда на 2 април 2009 г., в рамките на производство по дело

Enosi Efopliston Aktoploïas и др.

срещу

Ypourgos Emporikis Naftilías

Ypourgos Aigaíou

* Език на производството: гръцки.

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: г-н J.-C. Bonichot, председател на състав, г-жа C. Toader, г-н C. W. A. Timmermans (докладчик), г-н K. Schiemann и г-н P. Kūris, съдии,

генерален адвокат: г-н P. Cruz Villalón,
секретар: г-н H. Нанчев, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 25 февруари 2010 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за Enosi Efopliston Aktoploïas и др., от адв. A. Kalogeropoulos, dikigoros,

— за гръцкото правителство, от г-жа S. Chala и г-жа S. Trekli, в качеството на представители,

— за Европейската комисия, от г-жа L. Lozano Palacios и г-н D. Triantafyllou, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на членове 10 ЕО, 49 ЕО и 249 ЕО, както и на членове 1, 2, 4 и член 6, параграф 3 от Регламент (ЕИО) № 3577/92 на Съвета от 7 декември 1992 година относно прилагането на принципа за свободно предоставяне на услуги в областта на морския превоз в рамките на държавите членки (морски каботаж) (ОВ L 364, стр. 7; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 2, стр. 83).

2 Запитването е отправено в рамките на два спора — единият между сдружение Enosi Efopliston Aktoploïas, както и четири акционерни дружества, извършващи каботажни услуги, а именно ANEK, Minoïkes Grammes, N. E. Lésvou и Blue Star Ferries, от една страна, и Ypourgos Emporikis Naftilías (министър на търговския флот), от друга, а вторият между посоченото сдружение и посочените дружества, от една страна, и Ypourgos Aigaíou (министър по въпросите на Егейско море), от друга, във връзка с действителността на приетите от посочените министри две решения, които обвързват извършването на морски каботаж с определени условия.

Правна уредба

Правна уредба на Съюза

3 Съгласно член 1, параграф 1 от Регламент № 3577/92:

„Считано от 1 януари 1993 г. свободното предоставяне на услуги в областта на морския превоз в рамките на дадена държава членка (морски каботаж) се прилага по отношение на собственици на кораби от Общността, чиито кораби са регистрирани във и плават под флага на дадена държава членка, при условие че тези кораби отговарят на всички условия за извършване на каботаж в тази държава членка, включително кораби, които са регистрирани в регистъра Euros от момента на одобряване на този регистър от Съвета."

4 Член 6 от Регламент № 3577/92 предвижда:

„1. Чрез дерогация, следните услуги за морски превоз, извършени в Средиземноморието и по протежение на бреговата ивица на Испания, Португалия и Франция, временно са освободени от прилагането на настоящия регламент за:

— услуги по круизни линии до 1 януари 1995 г.,

— превоз[а] на стратегически стоки (петрол, петролни продукти и питейна вода) до 1 януари 1997 г.,

— услугите, извършени от кораби с водоизместимост по-малко от 650 бруто регистър тона до 1 януари 1998 г.,

— редовните услуги по превоз на пътници и фериботните услуги до 1 януари 1999 г.

2. Чрез дерогация, островният каботаж в Средиземноморието и каботажът, отнасящ се до Канарските острови, Азорските острови и островите Мадейра, както и до Сеута и Мелиля, френските острови по протежението на Атлантическото крайбрежие и френските отвъдморски департаменти, са временно освободени от прилагането на настоящия регламент до 1 януари 1999 г.

3. По причини на социално-икономическа кохезия, предвидената в параграф 2 дерогация се удължава по отношение на Гърция до 1 януари 2004 г. за редовните услуги по превоз на пътници и фериботните услуги, както и за услугите, предоставяни от плавателни съдове с водоизместимост по-малко от 650 бруто регистър тона."

Национална правна уредба

5 Член 1, параграф 1 от Закон 2932/2001, озаглавен „Свободно предоставяне на услуги в областта на морския каботаж и др." (FEK A' 145/27.6.2001), гласи:

„Считано от 1 ноември 2002 г. се освобождава предоставянето на услуги в областта на морския превоз, които: а) се извършват срещу заплащане от корабособственик от държава — членка на Европейската общност (ЕО), на Европейското

икономическо пространство (ЕИП) или на Европейската асоциация за свободна търговия (ЕАСТ), с изключение на Швейцария, и б) се извършват между пристанища, намиращи се на континента и на островите, или между пристанища на островите, от кораби, предназначени за превоз на пътници и на моторни превозни средства, от кораби, предназначени за превоз на пътници, или от кораби, предназначени за превоз на стоки, извършващи редовни услуги по превоз на пътници и фериботни услуги, както и от кораби с водоизместимост до 650 бруто регистър тона […], при положение че тези кораби са регистрирани във и плават под флага на Гърция или друга държава — членка на ЕО, на ЕИП или на ЕАСТ, с изключение на Швейцария."

6 Съгласно член 3, параграф 1 от Закон 2932/2001:

„Разрешението определена линия да се обслужва от кораб за превоз на пътници и моторни превозни средства, от кораб за превоз на пътници или от кораб за превоз на стоки важи за срок от една година, считано от 1 ноември (редовна услуга)."

Споровете по главното производство и преюдициалните въпроси

7 Жалбоподателите в главното производство подават две жалби пред запитващата юрисдикция. С първата от тези жалби се иска отмяна на решение 3332.3/1 на министъра на търговския флот от 19 октомври 2001 г., озаглавено „Гаранционно писмо за надлежното изпълнение на условията за издаване на разрешение за извършване на редовна услуга от даден кораб" (FEK B' 1448/22.10.2001), а с втората се иска отмяна на съвместно решение 3332.3/3 на министъра на

търговския флот и министъра по въпросите на Егейско море от 19 октомври 2001 г., озаглавено „Определяне на формата, съдържанието и другите необходими изисквания и документи, както и на свързаните с тях условия във връзка със заявлението за извършване на редовна услуга от даден кораб“ (FEK B’ 1448/22.10.2001).

8 Жалбоподателите поддържат, между другото, че приложимите разпоредби от Закон 2932/2001, на основание на които са приети посочените решения, са недействителни, тъй като противоречат по-конкретно на член 49 ЕО, както и на някои разпоредби на Регламент № 3577.

9 В главното производство вече е отправено едно преюдициално запитване, по което е постановено Определение от 28 септември 2006 г. по дело Enosi Efopliston Aktoploïas и др. (C-285/05). С първия въпрос, поставен по това дело, запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали Регламент № 3577/92 може да предоставя права на частноправните субекти преди 1 януари 2004 г., въпреки че за съответния вид каботаж този регламент се прилага в Гърция едва след тази дата.

10 Във връзка с отговора на този въпрос Съдът посочва следното в точки 17—19 от Определение по дело Enosi Efopliston Aktoploïas и др., посочено по-горе:

„17 […] [К]огато съответният регламент предоставя на държавата членка определен срок, за да изпълни произтичащите от него задължения, частноправните субекти не могат да се позовават на този регламент преди изтичането на въпросния срок (вж. в този смисъл Решение от 10 ноември 1992 г. по дело Hansa Fleisch Ernst Mundt, C-156/91, Recueil, стр. I-5567, точка 20).

18 Що се отнася до Регламент № 3577/92, от член 6, параграфи 2 и 3 от него е видно, че за редовните услуги по превоз на пътници и фериботните услуги, както и за услугите, извършвани с кораби с водоизместимост по-малко от 650 бруто регистър тона, каботажът, отнасящ се до гръцките острови, е освободен от прилагане на посочения регламент до 1 януари 2004 г. Текстът на тази разпоредба не допуска отклонения от посоченото временно освобождаване. Следователно за този конкретен вид каботаж регламентът започва да поражда правно действие едва от 1 януари 2004 г. и поради това може да предоставя на частноправните субекти права едва от тази дата (вж. в този смисъл и Решение [от 14 декември 1971 г.] по дело Politi [43/71, Recueil, стр. 1039], точка 10).

19 Това тълкуване не може да бъде опровергано въз основа на подхода на Съда, възприет в точка 45 от Решение от 18 декември 1997 г. по дело Inter-Environnement Wallonie (C-129/96, Recueil, стр. I-7411), в което се приема, че макар държавите членки да не са длъжни да приемат мерки преди изтичането на преходния период, от прилагането на член 10, втора алинея ЕО във връзка с член 249, трета алинея ЕО, както и във връзка с Директива 91/156/ЕИО на Съвета от 18 март 1991 г. за изменение на Директива 75/442/ЕИО относно отпадъците (ОВ L 78, стр. 32), е видно, че в този срок те не трябва да приемат разпоредби, които могат сериозно да застрашат целения с тази директива резултат. Всъщност, дори да се предположи, че предвиденото с Регламент № 3577/92 временно освобождаване може да бъде приравнено на срока за транспониране на дадена директива, във всеки случай от акта за преюдициално запитване не следва, че в главното производство към Република Гърция се отправя упрек, че е приела разпоредби, които могат сериозно да застрашат прилагането на този регламент от 1 януари 2004 г.“

11 Предвид точка 19 от Определение по дело Enosi Efopliston Aktoploïas и др., посочено по-горе, запитващата юрисдикция приема, че отговорът на първия въпрос, поставен по дело C-285/05, може да бъде различен, ако следните две условия бъдат кумулативно изпълнени: а) Съдът счита, че в предоставения на Република

Гърция до 1 януари 2004 г. период на освобождаване от задължението за прилагане на Регламент № 3577/92 гръцкият законодател следва да не приема разпоредби, които могат сериозно да застрашат пълното и ефективно прилагане на този регламент в Гърция от 1 януари 2004 г., и б) Съдът счита, че разпоредби като приетите преди 1 януари 2004 г. гръцки разпоредби, които са от значение за разрешаването на споровете по главното производство, сериозно застрашават пълното и ефективно прилагане на посочения регламент в Гърция от 1 януари 2004 г.

12 Като приема, че разрешаването на споровете, с които е сезиран, изисква допълнително тълкуване на членове 10 ЕО, 49 ЕО и 249 ЕО, както и на някои разпоредби от Регламент № 3577/92, Symvoulio tis Epikrateias (Държавен съвет) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) По смисъла на член 10, втора алинея ЕО и на член 249, втора алинея ЕО:

а) Задължен ли е бил гръцкият законодател в периода на временно освобождаване от задължението за прилагане на Регламент № 3577/92 […], който период по отношение на [Република Гърция] е до 1 януари 2004 г. съгласно член 6, параграф 3 от същия регламент, да не приема разпоредби, които биха могли сериозно да застрашат пълното и ефективно прилагане на Регламент № 3577/92 в Гърция след 1 януари 2004 г.?

б) Имат ли право частноправните субекти да се позовават на този регламент, за да оспорят валидността на разпоредби, приети от гръцкия законодател преди 1 януари 2004 г., в случай че тези национални

разпоредби застрашават сериозно пълното и ефективно прилагане на Регламента в Гърция от 1 януари 2004 г.?

2) При утвърдителен отговор на първия въпрос сериозно ли е застрашено пълното прилагане от 1 януари 2004 г. на Регламент № 3577/92 в Гърция поради приемането от гръцкия законодател преди 1 януари 2004 г. на разпоредби, които имат изчерпателен и постоянен характер, не предвиждат изтичане на срока им на действие на 1 януари 2004 г. и са несъвместими с разпоредбите на Регламент № 3577/92?

3) При утвърдителен отговор на първия и на втория въпрос допускат ли членове 1, 2 и 4 от Регламент № 3577/92 приемането на национални разпоредби, съгласно които собствениците на кораби могат да предоставят услуги в областта на морския каботаж само по линии, определяни за всяка година от компетентния национален орган в тази област, след издаването на административно разрешение, при система за издаване на разрешения, която има следните характеристики:

а) отнася се без изключение до всички линии, обслужващи островите,

б) дава възможност на компетентните национални органи да приемат молба за издаване на разрешение за извършването на редовна услуга, като по свое усмотрение и без предварително определяне на приложените критерии внасят едностранни изменения на реквизитите на заявлението, отнасящи се до честотата и периода на прекъсване на обслужването, както и до превоза на товари?

4) В случай на утвърдителен отговор на първия и на втория въпрос трябва ли да се счита за съставляваща ограничение на свободното предоставяне на услуги по смисъла на член 49 ЕО национална правна уредба, която предвижда, че собственикът на кораба, на когото администрацията е издала разрешение за обслужване от един кораб на определена линия (като е приела неговата молба в първоначалния ѝ вид или след като я е изменила в определени пунктове със съгласието на собственика на кораба), по принцип е задължен да обслужва съответната линия непрекъснато през целия годишен период на обслужване и трябва, за да гарантира изпълнението на това задължение, да депозира преди началото на плавателните операции гаранционно писмо, сумата по което може да бъде инкасирана изцяло или отчасти в случай на неизпълнение или на непълно изпълнение на съответното задължение?“

По преюдициалните въпроси

По втория въпрос

13 С втория въпрос, който следва да се разгледа на първо място, запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали ако се предположи, че в периода на освобождаване от задължението за прилагане в Гърция на Регламент № 3577/92 гръцкият законодател е бил длъжен да не приема разпоредби, които могат сериозно да застрашат пълното и ефективно прилагане на този регламент, считано от 1 януари 2004 г. (датата, на която посоченият период на освобождаване е изтекъл), това пълно и ефективно прилагане е сериозно застрашено поради обстоятелството, че преди 1 януари 2004 г. гръцкият законодател е приел разпоредби, които противоречат на посочения регламент и имат изчерпателен и постоянен характер, без да предвиди, че същите спират да се прилагат от 1 януари 2004 г.

14 Жалбоподателите в главното производство считат, че на този въпрос следва да се отговори утвърдително, докато гръцкото правителство и Европейската комисия предлагат да се отговори по същество отрицателно.

15 В това отношение следва да се отбележи, че фактът на приемането през 2001 г. от държава членка на нормативен акт като Закон 2932/2001 — дори да се предположи, че той не е в съответствие с Регламент № 3577/92 — сам по себе си не е достатъчен, за да се приеме, че по този начин сериозно се застрашава прилагането на този регламент след изтичането на периода на временно освобождаване, а именно след 1 януари 2004 г., като впрочем е без значение дали този нормативен акт има изчерпателен характер. Всъщност подобен факт сам по себе си не може да застраши пълното прилагане на посочения регламент след изтичането на периода на временно освобождаване.

16 Това важи и за обстоятелството, че нормативен акт като Закон 2932/2001 има постоянен характер. Всъщност, както правилно отбелязват гръцкото правителство и Комисията, няма никаква пречка този нормативен акт да бъде отменен, преди да изтече периодът на временно освобождаване.

17 Поради това на поставения втори въпрос следва да се отговори, че ако се предположи, че в периода на освобождаване от задължението за прилагане в Гърция на Регламент № 3577/92 гръцкият законодател е бил длъжен да не приема разпоредби, които могат сериозно да застрашат пълното и ефективно прилагане на посочения регламент, считано от 1 януари 2004 г. (датата, на която въпросният период на освобождаване е изтекъл), пълното и ефективно прилагане не е сериозно застрашено само поради това че през 2001 г. гръцкият законодател е приел разпоредби, които противоречат на упоменатия регламент и които имат изчерпателен и постоянен характер, без да предвиди, че същите спират да се прилагат от 1 януари 2004 г.

По първия, втория и третия въпрос

18 Предвид отговора на втория въпрос не е необходимо да се отговаря на първия въпрос. Освен това не следва да се отговаря и на третия и четвъртия въпрос, доколкото тези въпроси са поставени, в случай че отговорът на първите два въпроса е утвърдителен.

По съдебните разноски

19 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

Ако се предположи, че в периода на освобождаване от задължението за прилагане в Гърция на Регламент (ЕИО) № 3577/92 на Съвета от 7 декември 1992 година относно прилагането на принципа за свободно предоставяне на услуги в областта на морския превоз в рамките на държавите членки (морски каботаж) гръцкият законодател е бил длъжен да не приема разпоредби, които могат сериозно да застрашат пълното и ефективно прилагане на посочения регламент, считано от 1 януари 2004 г. (датата, на която въпросният период на освобождаване е изтекъл), пълното и ефективно прилагане не е сериозно застрашено само поради това че през 2001 г.

гръцкият законодател е приел разпоредби, които противоречат на упоменатия регламент и които имат изчерпателен и постоянен характер, без да предвиди, че същите спират да се прилагат от 1 януари 2004 г.

Подписи